

ב"ה

פרשת וארא

וידעו מצרים כי אני ה'
שמות ז, ה.

הפצת שבע מצות בני נח – נוגע לטובתם של ישראל.

כותב הרמב"ם "משה רבינו לא הנחיל התורה והמצוות אלא לישראל, שנאמר מוֹרְשָׁה קָהֳלַת יַעֲקֹב, ולכל הרוצה להתגייר משאר אומות, שנאמר כָּכֶם כָּגֵר. אבל מי שלא רצה, אין כופין אותו לקבל תורה ומצוות. וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכופף את כל באי העולם לקבל עליהם מצוות שנצטוו בני נח כו".

והנה, מה שמפרשי הרמב"ם אינם נעמדים על ענין זה... אין זה פלא. מכיון שמפרשי הרמב"ם נעמדים רק על ענינים שיש בהם קושיא מסויימת, מה שאין כן בנדון דידן, שכל פרטי דברי הרמב"ם ברורים לחלוטין.

אבל - הפלא הוא: היתכן שלא מצינו בספרי ה"שאלות ותשובות" שידונו בנושא זה, ובפשטות: מכיון שזה ציווי מפורש ברמב"ם, הרי בודאי היו יהודים שעסקו בזה בדורות שלפנינו, ומכיון שכן, פשיטא שנתעוררו אצלם שאלות בנושא זה (עד כמה הוא חיוב הכפיה, וכיוצא בזה), ואם כן, היתכן שלא מצינו בכל ספרי השאלות-ותשובות שידונו בנושא זה!?

והביאור בזה – בפשטות, החיוב "לכופף את כל באי העולם כו" – שייך רק כאשר הדבר הוא בידו כו', כמובן בפשטות. ואין הכוונה שצריכים להמתין עד שיהיה מלך בישראל, בנין בית המקדש וכו' - מכיון שכדי לקיים ציווי זה לא צריכים שיהיה מעמד ומצב ד"יד ישראל תקיפה" בנוגע לכל הענינים, כי אם בנוגע לענין זה בלבד, כלומר, כאשר ישנה אפשרות לכופף את הגוי (על ידי כפיה בדברים) לקיים שבע מצוות דבני נח - אזי הציווי הוא בכל התוקף.

והנה, בדורות שלפנינו, דיבורו של יהודי עם גוי להשפיע ולפעול עליו לקיים שבע מצוות דבני נח - היה

בבחינת "סכנות נפשות" ממש, מכיון שהיו מפרשים זאת כנסיון להתערב ב"דת" שלו וכו', וכידוע בדברי ימי ישראל שהיו בבלולים ועלילות כו' כאשר חשדו שרוצים לסייע לגר להתגייר. ועד כדי כך - שמפני יראת ה"צענזור" היו כותבים בכמה מקומות בנוגע להלכות גרים, שהלכות אלו שייכות רק בזמן שבית המקדש היה קיים, וכיוצא בזה.

ועל פי זה - אין כל פלא שלא מצינו בשאלות-ותשובות הנדפסים דיון בנושא החיוב "לכוף את כל באי העולם כו'", כי פשיטא שהן השואל והן המשיב פחדו להעלות נושא זה על הכתב, מפני יראת המלכות כו', ולכל היותר היו שואלים בענין זה בעל-פה.

...בנוגע לפעולתם של בני ישראל להשפיע על אומות העולם שיקיימו שבע מצוות דבני נח - הנה מלבד קיום הצייווי שבדבר (כפסק דין הרמב"ם), יפעל הדבר לטובתם של בני ישראל עצמם:

כולנו נתונים עדיין תחת רישומם של המאורעות שאירעו לפני ארבעים שנה, רחמנא ליצלן. והנה, ראו בפועל שבין אומות העולם היו גם "חסידי אומות העולם" - אמנם, לא רובם, ואפילו לא מחצה על מחצה, אבל אף על פי כן, היו ביניהם "חסידי אומות העולם", שהצילו עשרות אלפי יהודים! וטעם הדבר - מכיון שהם ידעו אודות המושג של צדקה, ואצלם היה מופרך ענין של גזל, ועל אחת כמה וכמה - הָרָג, רחמנא ליצלן!

אמנם, אסור לומר מה היה קורה אילו כו' - מכיון שכל מה שאירע היה בהשגחה פרטית כו', אבל - בנוגע למצב ההוא, הרי כל זמן שבני ישראל הם כבשה אחת בין שבעים זאבים, ועדיין לא זכינו לקיום היעוד "וגר זאב עם כבש גוי" - מובן, עד כמה נוגע לטובתם של בני ישראל לפעול על אומות העולם שיקיימו שבע מצוות דבני נח....!

מובן, שאין כוונת הדברים לומר שיש לפחד מגזירה כו' חס ושלום, שהרי "לא תקום פעמיים צרה" - אלא זוהי דוגמא בלבד להורות על חשיבות הדבר לטובתם של בני ישראל, כפי שהדבר יכול לבוא לידי ביטוי בכמה וכמה ענינים, ובפשטות: כאשר תהיה ברירה לגוי לעשות ליהודי דבר רע חס ושלום או לסייע לו - בעניני פרנסה, וכיוצא בזה - הנה כאשר יהיה חדור בהכרה אודות החשיבות דקיום שבע מצוות דבני נח, יורגש הדבר באופן הנהגתו והיחס שלו כלפי יהודים.

...לאחרי כל זה - מובן ופשוט, שהטעם העיקרי להתעסקות בענין זה, הוא – פסק דין הרמב"ם ש"צוה משה רבינו מפי הגבורה לכופף את כל באי העולם כו", אלא שמלבד זה ישנה גם תועלת בדבר לטובתם של בני ישראל.

ולכן, פשיטא שאיו מקום לנסות "להתחמק" מהתעסקות בענין זה - מכיון שמדובר אודות פסק דין מפורש ברמב"ם, ובהתאם למצב השורר במדינה זו - הרי לא זו בלבד שפעולה כזו אינה כרוכה בסכנת נפשות (ואפילו לא בסכנת אָכָר מסויים), אלא עוד זאת, פעולה כזו תרומם ותנשא את "גאון יעקב", מכיון שכל עמי הארץ יראו את גודל מעלתם של בני ישראל - שלא זו בלבד שהם מקיימים את המצוות שלהם, אלא הם משתדלים בטובתה של המדינה כולה. והמעשה הוא העיקר – שכל אחד ואחת ישתדל בנוגע לכל האמור לעיל בזריזות הכי גדולה.

קטע משיחת אחרון של פסח, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ג ח"ג ע' 1333.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמייה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה